

Beslutsinstans	Miljö- och bygglovnämnden, Götene kommun
Datum och tid	tisdagen den 24 februari 2026, klockan 13:30 till 15:40
Plats	Kinnekullesalen
Beslutande	
Ledamöter	Monica Holm (L) Ordf. Mats Larsson (S) Vice.Ordf. Magnus Johansson (M) Clemens Nordentoft (GF)
Tjänstgörande ersättare	Liv Gerding (S) ersätter Per Thorstensson (S)
Ej tjänstgörande ersättare	Peter Callander (MP)
Övriga närvarande	
Sekreterare	Carolin Carlgren
Övriga	Anna Fermgård, miljöinspektör Christer Hjälms, bygglovhandläggare Rickard Olofsson, bygglovhandläggare Peter Nestor Carlsson, bygglovhandläggare
Justering	Protokollet signeras digitalt. Elektroniska underskrifter redovisas på sista sidan av protokollet samt noteras på respektive sida.
Justerade paragrafer	§§ 12-22
Ordförande	Mats Larsson går in som ordförande för Monica Holm som närvarar på distans
Justerare	Liv Gerding
Tillkännagivande	Justeringen tillkännages på kommunens digitala anslagstavla.
Publiceringsperiod	2026-02-27 – Till och med – 2026-03-27
Protokollets förvaringsplats	Samhällsbyggnadsenheten

Ärendelista

Paragraf	Ärende	Diarienummer	Sida
	Godkännande av föredragslistan	MBN-2026-8	3
	Information	MBN-2026-3	4
	Västerby 1:281-Yttrande	MBN-2024-818	5 - 16
	Delegationsbeslut miljö	MBN-2026-4	17
	Delegationsbeslut TIS	MBN-2026-7	18
	Revidering av tillsynsplanen - Strandskydd	MBN-2026-11	19
	Övriga ärenden		20
	Delegationsbeslut bygg	MBN-2026-3	21
	Stjälkaskogen 1:39 - Anmälan olovlig byggverksamhet	MBN-2019-610	22 - 26
	Gössäter 4:144 – Ansökan om bygglov	MBN-2025-748	27 - 29
	Blomberg 2:127 – Uttagande av byggsanktionsavgift	MBN-2025-774	30 - 33

§ 12

Diarienummer MBN- 2026-8

Godkännande av föredragslistan

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Föredragningslistan godkänns utan ändringar

§ 13

Diarienummer MBN-2026-3

Information

- Beslut från Länsstyrelsen om tillstånd till ingrepp i fornlämning, Götene kommun

§ 14

Diarienummer GÖMBN-2024-818

Västerby 1:281

Yttrande till Länsstyrelsen beträffande Arla Foods ABs ansökan om ett nytt utökat tillstånd, Länsstyrelsens dnr: 28565-2025

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Miljö- och bygglovnämnden tar i sitt yttrande upp de frågor som berör nämndens roll i egenskap av tillsynsmyndighet.

Nämnden lämnar följande yttrande till miljöprövningsdelegationen gällande Arla Foods ansökan om nytt utökat tillstånd i Götene kommun.

1. Nämnden är i överlag mycket positiv till de åtgärder och förbättringar som kommer att ske i samband med Arlas ansökan om utökat tillstånd, då det innebär bland annat förbättringar för utsläpp till luft och recipient samt förbättringar utifrån energi- och klimatpåverkan.

Nämnden är också positiv till att Arla Foods AB anlägger ett eget avloppsreningsverk, då detta kommer att avlasta det kommunala reningsverket och även minska utsläpp till Götene ån. Det kommunala reningsverkets kapacitet är i dag inte tillräcklig för att ta emot hela volymen processavloppsvatten. I dag transporteras en betydande del med tankbil till andra avloppsreningsverk i regionen, bland annat till Skara avloppsreningsverk. Denna lösning bygger på en tidsbegränsad dispens som gäller till och med 31 december 2027.

Nämnden anser också att det är positivt att ingen ny utsläppspunkt behöver anläggas. På grund av högre flöden behövs dock återkommande kontroll av åbrinken för att upptäcka eventuellt behov av erosionsskydd. Nämnden anser även att det är viktigt att temperaturparametern i framtida utsläpp följs för att bedöma eventuellt påverkan på Göteneån.

2. För det nya avloppsreningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 finns det i dag inte någon antagen detaljplan. Detaljplanen är en förutsättning för att kunna få ett utökat tillstånd. Tillsynsmyndigheten anser därför att detaljplanen måste vara antagen och ha vunnit laga kraft innan ett nytt beslut om utökat tillstånd kan medges.

3. Nämnden ställer sig positiv till att våtmarken Arladammarna integreras i reningsprocessen och bibehåller ekologiska och sociala värden.
4. När det gäller fortsatt utsläpp till det kommunala reningsverket så anser nämnden att det är viktigt att verksamheten kan säkerställa ett stabilt flöde processavloppsvatten, då verket idag har problem att hantera "flödestopparna". Det är även viktigt att verksamheten kan säkerställa stabila pH-värden, då ett felaktigt inkommande värde till avloppsreningsverket kan påverka driften samt slå ut förbehandlingen. Vilket i förlängningen även påverkar Götene Vatten & Värme AB hur de klarar sitt tillstånd med villkor.

5. Nämndens synpunkter gällande buller:

I ansökan ingår bullerutredning och miljökonsekvensbeskrivning.

Bullerutredningen utgår från beräkningsfallen nuläge och framtid och resultatet har redovisats för Arla nuläge, Arla nattetid nuläge, Arla framtidsscenario samt ytterligare åtgärder Arla framtidsscenario. För Arla nuläge finns även en beräkning av ljudtrycksnivåer efter dämpning av källor. Utredningen har ingen tidsatt åtgärdsplan därav utgår yttrandet främst från Arla nuläge.

Ljudtrycksnivåerna har beräknats vid nio platser kring verksamheten. I Arla nuläge överskrids riktvärdet dagtid vid en plats, kvällstid vid åtta och nattetid vid samtliga mätplatser. Resultat för den maximala ljudtrycksnivån visar överskridanden vid fem av platserna. Enligt utredningen beror överskridandena på en tormjolkstransport som två gånger i veckan kör längs den östra sidan. Utredningen förhåller sig till överskridande som acceptabla och anser att de kan rymmas inom begreppet "enstaka tillfällen". I Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) anges att "riktvärdena kan klaras med föreslagna skyddsåtgärder, förutsatt att vissa åtgärder vidtas". I ansökan daterad 2025-06-23 framhåller Arla att beräkningarna visar att begränsningsvärdena kan klaras med föreslagna skyddsåtgärder. *"De skyddsåtgärder och försiktighetsmått som Arla vidtagit och avser att vidta kommer att begränsa effekterna på miljö- och människors hälsa till en nivå som anses acceptabel. Den teknik och Arla avser att tillämpa bedöma utgöra bästa teknik till kostnader som får anser rimliga enligt 2 kap. 7 § miljöbalken."*

Vägledning:

Vägledande för bedömningen är Naturvårdsverkets Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Rapport 5358 april 2015), miljöbalkens hänsynsregler samt bestämmelser om störningar och olägenheter i 9 kap. miljöbalken. Olägenhet anges i miljöbalkens nionde kapitel som en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka människors hälsa eller välbefinnande negativt och som inte är ringa eller helt tillfällig. För att en störning ska betraktas som tillfällig ska den, enligt Naturvårdsverkets vägledning, vara av tillfällig natur och inte ha någon betydelse. Som exempel anges en snöplog nattetid efter ett snöfall körs genom gatorna och buller väcker närboende.

Buller är den påverkan på miljön som påverkar flest människor i Sverige. Exponering av buller kan leda till negativa hälsoeffekter. På kort sikt kan buller leda till allmän störning (att man känner irritation eller oro på grund av ett ljud), koncentrationssvårigheter och sömnstörningar. På längre sikt kan risken för hjärt- och kärlsjukdom, metabola sjukdomar och psykisk ohälsa öka. För barn och unga finns en särskild risk för koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem vid exponering av buller i hemmet eller i skolmiljön. Sjuka och människor med skift- och nattarbete är andra grupper som kan vara extra känsliga för bullerstörningar.

Vägledande för prövning och tillsyn är även rimlighetsavvägningen i 2 kap. 7 § miljöbalken. En saklig bedömning ska göras av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet för att bedöma om en viss åtgärd är orimlig att kräva. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till ovan nämnda avvägning mellan kostnad och nytta. Riktvärde dag kl. 06-18, ligger på 50 dBA, kväll kl. 18-22 samt lör-sön- och helgdag kl. 06-18, 45 dBA samt nattetid kl. 22-06, 40 dBA.

Bedömning

Bullerutredning, ansökan och MKB kan tolkas på olika sätt vad gäller verksamhetens bidrag till bullermiljön i anslutning till Arla Foods i Götene. Bullerkartläggningen visar att Naturvårdsverket riktvärden överskrids i nuläget. Ansökan saknar en tidsatt åtgärdsplan som visar att nivåerna kommer att kunna ligga under riktvärdena inom en snar framtid. Enligt Arla kan överskridanden inrymmas i Naturvårdsverkets begrepp "enstaka tillfällen" något som inte är i överensstämmelse med miljöbalkens "olägenhet för människors hälsa".

Om boende skulle inkomma med ett klagomål över bullret nattetid så skulle detta kunna innebära ytterligare krav på bullerutredningar och åtgärder för Arla.

Ansökan bör därför kompletteras med:

- Klargörande över bullersituationen som beskrivs oproblematiske i ansökan och MKB trots överskridande i bullerutredningen.
- Rimlighetsavvägning vad gäller åtgärder att dämpa bullret med avvägning mellan kostnad och nytta då verksamheten riskerar att orsaka olägenhet för människors hälsa.
- Hälsokonsekvensbeskrivning med relevanta omständigheter efter att riktvärden överskrids hos närboende. Att bli störd av buller nattetid riskerar att påverka människors hälsa negativt.

- Motivering till att en störning två gånger per vecka ska kunna klassificeras som "enstaka tillfällen" då den inte skulle kunna anses vara av helt tillfällig natur.
6. Det är viktigt att villkoren formuleras på ett sådant sätt att verksamhetsutövaren kan följa villkoren samt att tillsynsmyndighet ska kunna följa upp att de följs. Detta för att förutsättningarna för både tillsynsmyndigheten och för verksamhetsutövaren blir tydliga. Det ska inte vara svårt att säkerställa att de efterlevs.
 7. Att det i tillståndet tydliggörs för vad som menas med invägd mjölkråvara. Är det invägd mängd som används i den egna mejeriproduktionen eller är det all invägd mängd mjölk som passerar mjöltkankarna i verksamheten.

I miljöprövningsförordningen (2013:251), avses verksamhetskod 15.170-i och tillståndsplikt, en anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.

Fram till och med i år så har all mjölk vägts in oavsett om mjölken använts i den egna produktionen eller endast passerat anläggningen för vidare transport till andra Arla-mejerier. Den mjölk som endast passerar anläggningen avses mjölk som tas emot och förvaras kortvarigt i mejeriets mjöltkankar innan den lastas ut och transporteras vidare för produktion vid andra anläggningar inom koncernen. Dessa volymer genomgår ingen bearbetning vid Götene mejeri utan utgör en del av den övergripande logistiska hanteringen av mjölkråvara inom Arla-koncernen. Då denna mjölk inte används till mejeriproduktion, enligt definitionen i miljöprövningsförordningen, så anser Arla Foods AB att den mängd mjölk som inte används i produktionen inte heller ska räknas in som invägd mängd mjölkråvara. Tillsynsmyndigheten kan hålla med om resonemanget. När det gäller beräkning av transporter och diskning så behöver även denna mängd finnas med.

Då hela ansökan är baserat på mängden invägd råvara så anser tillsynsmyndigheten att det därför är viktigt att det tydliggörs i tillståndsbeslutet för vad som menas med invägd mjölkråvara.

8. Tillsynsmyndigheten, miljö- och bygglovnämnden, ska meddelas när tillståndet tas i anspråk. Tillsynsmyndigheten ska även meddelas när den utökade verksamheten sätts i gång.
9. Nämnden anser att det i beslutet om förlängning om dispens av BAT-ael för utsläpp av Tot-N bör finnas ett sista datum för när dispensen upphör att gälla.

Enligt MKB:n finns uppgift om att reningsverket beräknas tas i drift under det första halvåret 2029 och enligt ansökan så beräknas den slutgiltiga storleken av de behandlade stegen uppskattas vara i drift hösten 2028. Enligt punkten igångsättning i ansökan finns ett hemställande om att avloppsreningsverket ska vara igångsatt senast 4 år efter att tillståndet vunnit laga kraft.

Arla Foods AB har i ansökan hemställt att den befintliga dispensen ska gälla till dess att det nya avloppsreningsverket är uppfört och drifttaget.

Tillsynsmyndigheten anser, utifrån ovanstående, att det behöver finnas ett slutdatum för när förlängningen av dispens upphör att gälla. Detta för att det inte ska vara otydligt, varken för tillsynsmyndighet eller verksamhetsutövare, när dispens för BAT-ael för utsläpp av Tot-N upphör att gälla.

10. Nämnden anser att det är viktigt att riskerna för tredje man säkerställs.

Verksamheten har ett avstånd på endast 50 meter till närmaste bostäder och finns i direkt anslutning till tätort med skola. Stora mängder ammoniak och därutöver andra farliga ämnen, såsom lut och salpetersyra innebär att riskreducerande åtgärder krävs för att minimera riskerna i verksamheten och påverkan på tredje man.

Enligt MKB:n står det att risknivån för tredje man från hantering av salpetersyra bedöms som acceptabel och att risken för större ammoniakutsläpp är liten, men konsekvensen kan vara betydande om utsläpp når omgivningen. Spridningsberäkningarna visar att påverkan kan ske i närområdet, särskilt vid ogynnsamma vindförhållanden.

Nämnden anser därför att det är viktigt att riskerna för tredjeman säkerställs och att riskbedömningen görs i samarbete med räddningstjänst och med myndigheten för civilt beredskap.

11. **Nämndens synpunkter på de yrkade villkoren:**

• **Villkor 2 (utsläpp till vatten)**

Att bolaget måste meddela tillsynsmyndigheten när det nya avloppsreningsverket tas i drift.

När det gäller att maxflödet för enskilt dygn enbart ska innehållas under minst 10 av 12 månader per kalenderår så ser nämnden en risk med detta, då enskilda flöden överstigande 1 800 m³ kan ge mycket stora problem i det kommunala reningsverket som även kan påverka hur verket klarar sitt beslut om tillstånd med villkor.

- **Villkor 3 (utsläpp till vatten)**

Att det i villkoret bör framgå för vad som räknas som obetydligt förorenat avloppsvatten. Det ska inte finnas någon osäkerhet för vad som menas som ett obetydligt förorenat avloppsvatten enligt villkoret.

- **Villkor 4 (dag- och släckvatten)**

När det gäller dag- och släckvattenhanteringen så är det otydligt för vad som omfattas av villkor 1* (det allmänna villkoret) och hur man ska förhålla sig till det yrkade villkoret nr 4. Det ska inte finnas några tvivel för vilka åtaganden som verksamheten har åtagit sig i samband med tillståndsansökan.

** Det allmänna villkoret reglerar vad sökanden angett i ansökningshandlingar, MKB:n och de utredningar som är kopplade till ansökan.*

Enligt villkor 4 ska systemet ska bland annat omfatta oljeavskiljare med avstängningsfunktion. Det framkommer inte om det är en oljeavskiljare enligt standard SS-EN858. Då det är stor skillnad på reningsgrad för olika typer av oljeavskiljare så anser nämnden, att det ska framgå vilken typ av oljeavskiljare som avses i villkoret eller att det regleras för vilka utsläppskrav som avskiljaren ska klara.

- **Villkor 5 (Buller)**

Se nämndens tidigare synpunkter gällande buller.

- **Villkor 10 (beredskapsplan för hantering av olyckshändelser och uppdatering av riskanalys)**

Att riskanalysen ska tas fram i samarbete med räddningstjänst, då skyddet för tredje man inte ligger inom miljöbalkens lagstiftning utan under det regelverk som ligger under myndigheten för civilt beredskap. Nämnden anser därför att denna fråga inte bör ligga på tillsynsmyndigheten.

12. **Nämnden anser att det även bör finnas villkor om:**

- **Förstagångsbesiktning och löpande periodiska besiktningar**

Att förstagångsbesiktning och att löpande periodiska undersökningar ska utföras. Att protokoll upprättas vid besiktningarna och att de lämnas in till tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheten ska även ges möjlighet att närvara vid besiktningarna.

- **Villkor som reglerar utsläpp ifrån fordonstvätt**

Att det bör finnas villkor som reglerar utsläpp ifrån fordonstvätt om tvättvattnet leds till recipient eller reningsverk.

Enligt Naturvårdsverkets vägledning bör tvättvatten ifrån fordonstvättar avledas till spillvattennät och inte till recipient om det inte finns avancerad reningsteknik.

Nämnden anser att därför även bör finnas utsläppsvillkor för avloppsvattnet ifrån fordonstvätt, så att rening till recipient eller spillvattennätet säkerställs.

- **Villkor om att temperaturparametern i framtida utsläpp följs**

Det är viktigt att temperaturparametern i framtida utsläpp följs för att bedöma eventuellt påverkan på Göteneån, varför det behövs en reglering.

- **Villkor som säkerställer kontroll av åbrinken**

På grund av högre flöden behövs återkommande kontroll av åbrinken för att upptäcka eventuellt behov av erosionsskydd. Nämnden anser därför att det behövs ett villkor för att säkerställa detta.

- **Villkor som reglerar processavloppsvattnets pH**

Att det finns villkor som säkerställer processavloppsvattnets pH till det kommunala reningsverket.

- **Villkor som reglerar riskerna för tredjeman**

Nämnden anser att villkor 10 inte anses tillräckligt och att det därför behövs ett ytterligare villkor som säkerställer riskerna för tredje man. Dvs. att det behövs ytterligare krav på riskreducerande åtgärder. T.ex. krav på att larm mm ska vara kopplade till jourhavande personal, bevakningsföretag eller motsvarande.

- **Villkor som reglerar stoftutsläpp**

Verksamhetens främsta utsläpp till luft består av stoft (partiklar) från spraytorkning i pulverproduktionen.

Då stoftutsläpp kan påverka den omgivande luftmiljön och bidra till lokalt nedfall av partiklar, så anser tillsynsmyndigheten att stofthalten bör regleras i villkor.

Sammanfattning av ärendet

Ansökan

Arla Foods ansöker hos Miljöprövningsdelegationen om ett nytt utökat tillstånd enligt miljöbalken till mejeriproduktion på fastigheten Västerby 1:281, Västerby 1:261, Sparven 10 och Sils-Sandtorp 1:15 i Götene kommun. Ansökan omfattar mejeriproduktion baserat på en invägd mängd upp till 1 000 000 ton mjölk per år. Ansökan omfattar även uppförande och drift av ett nytt reningsverk på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15.

Arla planerar också att uppföra en ny tvätthall för utvändigt fordonstvätt av tankbilarna som levererar mjölkråvaran samt att anlägga ett nytt system för hantering av dag- och släckvatten på verksamhetsområdet.

Den ansökta verksamheten omfattas av tillståndsplikt B med verksamhetskod 15.170-i för mejeriverksamheten och 90.15-i för avloppsanläggningen samt anmälningsplikt C med verksamhetskod 50.10 för fordonstvätten.

Arla Foods AB har ansökt om provotid för utsläpp till vatten. Arla Foods AB har hemställt att frågan om utsläppet till vatten från reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 utreds under en provotid och redovisas tillsammans med förslag på slutgiltiga villkor till Miljöprövningsdelegationen senast arton (18) månader efter att reningsverket tagits i drift.

Bolaget har yrkat om fortsatt dispens för utsläpp av totalkväve enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:25) till dess att det nya avloppsreningsverket är uppfört och i drifttaget, med villkor att utsläppet av totalkväve under dispensperioden får uppgå till högst 80 mg/ som dygnsmedelvärde och högst 60 mg/l som månadsmedelvärde.

Verksamheten omfattas av kraven på specifik miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivning har lämnats in.

Befintlig verksamhet

Arla Foods AB har idag tillstånd till tillverkning av mejeriprodukter med en årlig invägning av högst 450 000 ton mjölkråvara och en tillverkning av matfett, torra produkter, hårdost samt andra mejeriprodukter baserade på den invägda mängden mjölkråvara vid bolagets anläggning på fastigheten Västerby 1:281 i Götene kommun. Produktionen får inte överstiga 90 000 ton matfett, 40 000 ton torra produkter och 30 000 ton hårdost.

Verksamhetens tillståndsbeslut är ifrån 1996 och till tillståndet finns åtta (8) stycken kompletterande beslut från Miljöprövningsdelegationen och Mark och miljödomstolen. Se bilaga.

Den nuvarande verksamheten omfattar mottagning och förädling av mjölkråvara till ett brett sortiment av produkter såsom hårdost, matfett, pulverprodukter och koncentrat. Produktionen är uppdelad i flera produktionsavsnitt, såsom produktion av olika produkter, förpackning och distribution. Råvaran utgörs av mjölk från svenska gårdar. Produktionen sker huvudsakligen i tre skift, sju dagar i veckan, och involverar ett stort antal tekniska delprocesser, från mottagning till förädling och slutlagring samt distribution.

Utöver mjölkråvara används en viss mängd vegetabiliska oljor och salt i produktionen och dessa kommer att öka i förbrukning i proportion till den ökade produktionskapaciteten. De producerade varorna förpackas i material som består av vax, plast, textiltåsar, wellpapp och kartong.

Produktionen genererar processavloppsvatten i form av sköljning och diskning samt rengöring av lokaler.

De kemiska produkter som används vid anläggningen omfattar huvudsakligen disk- och rengöringskemikalier, inklusive salpetersyra, natriumhydroxid (lut) samt diskförstärkare. En ökning av produktionsvolymen förväntas leda till en ökad användning av kemikalier för disklösning. Utöver dessa används diverse underhålls- och servicekemikalier, såsom olika typer av oljor och fetter.

Verksamheten genererar utsläpp till luft, främst i form av stoft från torkningsprocesserna och från ventilation av produktionslokalerna.

All tung trafik till och från anläggningen leds från väg 44 till Kinnekullevägen och kör in på området via västra grinden. Transporter sker veckans alla dagar och timmar, men majoriteten sker på vardagar under dagtid. Viss variation förekommer under året, till exempel med ökad utlastning inför storhelger. Nuvarande transportvolym ligger på ca 1 000 fordon per vecka (2 000 fordonsrörelser).

För interna transporter och arbeten har Arla Foods AB eldrivna truckar.

Bakgrund till ansökan

Under senare år har konsumenternas köpmönster förändrats, med minskad efterfrågan på konsumtionsmjölk (vilket inte produceras i Götene) och ökad efterfrågan på ekologiska och förädlade produkter. För att möta förändrade köpmönster hos konsumenter och det nationella behovet av konkurrenskraftig livsmedelsförsörjning samt för den svenska livsmedelsberedskapen planerar bolaget investeringar och uppgraderingar av anläggningen i Götene med målet att öka produktionskapaciteten genom att kunna ta emot större mjölkvolym. Verksamheten utgör en central del i Arla Foods svenska produktionsstruktur och har en viktig roll för försörjningen av mejeriprodukter till den nordiska och internationella marknaden.

Genom investeringar och uppgraderingar av anläggningen är målet att öka produktionskapacitet inom det befintliga området från dagens tillstånd 450 000 ton invägd mjölkråvara till 1 000 000 ton invägd mjölkråvara per år.

Planerad (ansökt) verksamhet

Den planerade verksamheten innebär att Arla Foods AB ansöker om tillstånd till verksamhet för en ökad invägning av mjölkråvara från 450 000 ton per år till 1 000 000 ton per år.

Den utökade verksamheten inkluderar bland annat:

- utökad mjölkbehandlingskapacitet
- utökad kapacitet för produktion
- förändrad hantering av processavloppsvatten
- ökad användning av fordonstvätt för mjölkbilar

Arla Foods AB hemställer att det ansökta tillståndet, likt provningsplikten i miljöprovningsförfordningen, endast reglerar mängden invägd mjölkråvara och inte utifrån en begränsning av de olika produktslagen Detta mot bakgrund av de allt snabbare förändringar som sker avseende så väl kundernas efterfrågan på olika produkter och det beredskapsbehov som kan komma att uppstå vid ett förändrat världsläge.

De utsläppsmängder som redovisas i ansökan utgår från förhållandena vid den produktionsmix som förväntas ge största utsläppen.

En lokaliseringsutredning är gjord som visar på att den nuvarande placeringen vid Västerby är mest lämplig för den planerade verksamheten, eftersom området redan är etablerat som ett industriområde med befintlig infrastruktur för både fjärrvärme, elnätet och VA finns möjligheter till hållbara energilösningar och resurseffektiv drift. Trots närheten till bostadsområden har nuvarande placering fördelen av att minimera påverkan på nya naturområden, då ingen ny mark behöver exploateras till följd av att den inköpta fastigheten Sparven 10 kommer att nyttjas för utveckling av verksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivningen redovisar påverkan på mark, vatten, luft, buller, transporter, energi och säkerhet. Inga skyddade områden påverkas och flera åtgärder bedöms som miljöförbättrande.

Till dess att reningsverket är uppfört och driftsatt kommer produktionen, enligt ansökan, inte att överstiga 450 000 ton invägd mjölkråvara per år.

Det nya tillståndet tas i anspråk genom att reningsverket börjar byggas, men till dess det är i drift kommer invägningen av mjölk inte att överstiga den i dag tillståndsgivna mängden 450 000 ton per år, som är gränsen enligt det befintliga tillståndet i vilket villkor för överledningen till det kommunala avloppsreningsverket finns föreskrivna.

Innan det nya reningsverket är driftsatt kommer processavloppsvattnet, med undantag för obetydligt förorenat processavloppsvatten, att behandlas i det kommunala reningsverket på samma sätt och med samma belastning som i nu gällande tillstånd.

Lätt nedsmutsat processavloppsvatten (främst permeat och kondensatvatten från filtrering och indunstare) leds i dag till Arlas våtmarksanläggning eller till det kommunala avloppsreningsverket via en självfallsledning, om det inte återanvänds.

När reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 tagits i drift ska processavloppsvattnet inklusive obetydligt förorenat processavloppsvatten i stället ledas dit. Det nya avloppsreningsverket kommer att ha utsläpp till Göteneån. En viss mängd renat vatten kommer att släppas till våtmarken för att möjliggöra de förhållanden som etableras där.

Enligt ansökan så kommer det ansökta reningsverket att förbättra situationen för Göteneån för att nå miljö kvalitetsnormer för ammoniak, samt ge oförändrade eller förbättrade förutsättningar vad avser totalfosfor. Arladammarna kommer att integreras i reningsprocessen och bibehåller både ekologiska och sociala värden.

I och med invägningen av mjölkråvara ökar kommer även transporter till och från anläggningen att öka från 1 000 fordon per vecka till ca 1 280 fordon per vecka (2 560 fordonsrörelser).

En utökning av verksamheten förväntas leda till ökade utsläpp av luftföroreningar till följd av det ökade antalet transporter samt kan emissionerna i form av stoftutsläpp från torkningsprocesserna komma att öka. Sökanden har redovisat olika åtgärder för att reducera utsläppen. T.ex. att på sikt kommer endast Torn 1 att vara i drift, vilket kommer att minska de totala stoftutsläppen

Antal fordonstvättar förväntas öka med 150% som en följd av de ökade transportvolymerna.

Arla planerar att uppföra en ny tvätthall för utvändig fordonstvätt av tankbilarna som levererar mjölkråvaran. För den nya fordonstvätten så har verksamheten lämnat in tre stycken olika lösningar på tvätteknik och rening.

Alternativ 1- *recirkulerande fordonstvätt med indunstare som inte ger något utsläpp till recipient eller reningsverk.*

Alternativ 2- *recirkulerande fordonstvätt med lokal rening och avledning av tvättvatten till reningsverk*

Alternativ 3- *recirkulerande fordonstvätt med lokal rening och avledning till recipient.*

Där kompletterande kemisk recipientutredning krävs för att säkerställa att acceptabla halter avleds till dagvatten.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen (Miljöprövningsdelegationen) handlägger och fattar beslut i ärendet.

Miljö- och bygglovnämnden har, som tillsynsmyndighet, fått tillfälle att yttra sig över ansökan.

I ärendets handläggning har även Karolina Ringdahl, kommunekolog, varit delaktig när det gäller påverkan på recipient och Monika Rytman, miljö- och hälsoskyddsinspektör (inhyrd konsult ifrån Puplic People) varit delaktig gällande bullerdelen

Beslutsunderlag

Ansökan och ansökningshandlingar (handlingarna 53-97 i ärendet)
Tjänsteskrivelse

Beslutet ska skickas till

Länsstyrelsen Västra Götaland via e-post till vastragotaland@lansstyrelsen.se.
Ange ärendebeteckning Dnr: 28565-2025

§ 15

Diarienummer MBN-2026-4

Delegationsbeslut miljö

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Enligt delegationsordningen fattar delegater delegationsbeslut. För att kunna följa upp och rättssäkra delegationsbesluten skall de redovisas för Miljö- och bygglovnämnden löpande. Följande delegationsbeslut för miljö redovisas på dagens sammanträde: Beslut fattade av miljöhandläggare §§ 295-296, §§ 298-299 år 2025, §§ 1-4, §§ 5-12 år 2026.

§ 16

Diarienummer MBN-2026-7

Delegationsbeslut TIS

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Enligt delegationsordningen fattar delegater delegationsbeslut. För att kunna följa upp och rättssäkra delegationsbesluten skall de redovisas för Miljö- och bygglovnämnden löpande. Följande delegationsbeslut för tillståndsenheten i samverkan redovisas på dagens sammanträde: Beslut fattade av miljöhandläggare § 29 år 2026

§ 17

Diarienummer MBN-2026-11

Revidering av tillsynsplan 2023-2027 - Strandskydd

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Miljö- och bygglovnämnden beslutar om revidering av 6 § Götene kommuns tillsynsplan för strandskydd 2023 – 2027.

Sammanfattning av ärendet

Från och med den 1 juli 2025 införs nya, lättade regler i strandskyddsregleringen i Miljöbalk (1998:808). De nya reglerna innebär bland annat vissa undantag från det generella strandskyddet. De lättade reglerna innebär bland annat att anlagt vatten som skapats av människan, sjöar under 1 hektar och vattendrag med en bred under 2 meter inte längre omfattas av det generella strandskyddet.

Lättnaden innebär att kommunens tillsynsområde minskas då flera av kommunens sjöar, åar och dammar inte längre omfattas av strandskyddet och därmed inte kräver tillsyn.

Av den anledningen behöver *Götene kommuns tillsynsplan för strandskydd 2023-2027* revideras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Götene kommuns tillsynsplan för strandskydd 2023-2027 med föreslagna ändringar i 6 §.

Inventeringar av sjöar.

Beslutet ska skickas till

Plan- och byggchef

§ 18

Övriga ärenden miljö/bygg

- Inga övriga ärenden fanns att rapportera på dagens sammanträde

§ 19

Diarienummer MBN-2026-3

Delegationsbeslut bygg

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Enligt delegationsordningen fattar delegater delegationsbeslut. För att kunna följa upp och rättssäkra delegationsbesluten skall de redovisas för Miljö- och bygglovnämnden löpande. Följande delegationsbeslut för bygg redovisas på dagens sammanträde: Beslut fattade av bygglovhandläggare § 632 år 2025, §§ 1-29, §§ 32-33 år 2026.

§ 20

Diarienummer GÖMBN-2019-610

Stjälkaskogen 1:39 Anmälan olovlig byggverksamhet

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Miljö- och bygglovnämnden beslutar att:

1. Förelägga Götene Rör & Industrimontage AB, (556823-6862), i egenskap av ägare till fastigheten Stjälkaskogen 1:39 med adress Pianogatan 12 att senast 2026-09-01 att vidta rättelse på fastigheten Stjälkaskogen 1:39 som framgår av bifogad situationsplan enligt följande:
 - Återställa marken (ta bort asfaltering) på den del av fastigheten som är parkmark, allmän platsmark i gällande detaljplan.
 - Ta bort den belysning som står uppställda på parkmark, allmän platsmark i gällande detaljplan.

11 kap. 20 §, Plan- och bygglagen (2010:900, PBL)

Sammanfattning av ärendet

Anmälan om olovlig byggverksamhet inkom till Byggnadsnämnden 2019-09-25 på fastigheten Stjälkaskogen 1:39. Fastighetsägaren hade rivit en äldre större komplementbyggnad på fastigheten och planerar att asfaltera hela sin fastighet sydväst om sin industribyggnad. Ytan hade schaktats av fram till tomtgräns i sydväst. Fundament för belysning i sydväst höll på att monteras.

Anläggandet av asfalterad yta och uppställande av lyktstolpar stred mot detaljplanens bestämmelse om allmän platsmark varvid byggverksamhet stoppades på parkmark som inte var ianspråktagen sedan tidigare.

En mindre del av parkmarken på fastigheten bedömdes av Byggavdelningen som redan ianspråktagen med industriverksamhetens komplementbyggnad och industriverksamhetens nyttjande av yta bakom sin huvudbyggnad samt av en jordkällare.

Efter Byggnadsnämndens tillsyn 2019-10-26 gjorde byggnadsnämnden bedömningen att parkyta har återställts.

Miljö- och Bygglovnämnden beslöt 2019-10-30 om att avskriva anmälansärendet om olovlig byggverksamhet på fastigheten Stjälkaskogen 1:39.

Byggnadsnämndens beslut överklagades av gränsande grannar som menade att tidigare ianspråktagen parkmark inte får asfalteras eller ljussättas vilket utökar möjligheten för

industriverksamheten att expandera och att det framgår att detaljplanen redovisar JM småindustri och allt skydd mot industrin är borta.

Länsstyrelsen har därefter i beslut 2020-10-22 upphävt det överklagade beslutet och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning

Miljö- och Bygglovnämnden beslöt 2021-06-14 om att avskriva anmälansärendet om olovlig byggverksamhet på fastigheten Stjälkaskogen 1:39.

Miljö- och bygglovnämndens beslut överklagas till Länsstyrelsen.

2022-05-31 avslår Länsstyrelsen nämndens beslut, Länsstyrelsens beslut överklagas till Mark- och miljödomstolen.

2022-12-12 upphäver Mark- och miljödomstolen beslutet från Länsstyrelsen och återförvisar ärendet till Länsstyrelsen för vidare handläggning. Mark- och miljödomstolen menar att frågan inte har prövats av Länsstyrelsen hurvida lovpliktig parkering anlagts utöver det område som omfattas av givet lov.

2023-02-10 upphäver Länsstyrelsen beslutet och lämnar ärendet åter till Miljö- och bygglovnämnden för fortsatt handläggning. Länsstyrelsen konstaterar att Miljö- och bygglovnämnden inte bedömt om parkering har anlagts på mark utöver område som omfattas av givet lov.

2023-03-15 beslutar Miljö- och bygglovnämnden att avskriva ärendet med bedömningen att:

- Den schaktning som utförts på fastigheten inte längre är marklovpliktigt
- Tillsyn erfordras ej för olovlig parkering, då nytt bygglov har beviljats för ändring av parkeringsplatser.
- Belysning på fastigheten bedöms inte vara bygglovspliktig och bedöms inte vara störande för omkringliggande fastigheter.

Nämndens beslut överklagas till Länsstyrelsen.

2023-11-08 kommer beslut från Länsstyrelsen som upphäver det överklagade beslutet i den del det gäller placering av lyktstolpar och asfaltering på mindre del av parkmark och lämnar ärendet åter till nämnden i den delen för prövning av om det finns skäl att ingripa mot detta. I övrigt avslår länsstyrelsen överklagandet.

Länsstyrelsens beslut överklagas till Mark- och miljödomstolen 2023-03-15 i den del där Länsstyrelsen avslår överklagandet.

2024-07-01 beslutar Mark- och miljödomstolen att avslå överklagandet. Mark- och miljödomstolen skriver vidare att Länsstyrelsens återförvisning gällande placering av lyktstolpar och asfaltering på mindre del av parkmark har inte överklagats. Detta ligger således utanför nuvarande prövningsram.

2024-07-24 kommer meddelande från Mark- och miljödomstolen att domen vunnit laga kraft.

2024-10-29 beslutar Miljö- och bygglovnämnden att avskriva anmälansärendet med bedömningen att belysning av typen gatulyktstolpar och asfaltering på del av parkmark på Stjälkaskogen 1:39 inte strider mot detaljplanen.

Nämndens beslut överklagas till Länsstyrelsen.

2025-02-06 kommer beslut från Länsstyrelsen som upphäver det överklagade beslutet och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning då det saknas ett resonemang avseende varför åtgärderna inte bedöms strida mot detaljplanen, Länsstyrelsen menar att nämndens beslutsmotivering är otillräcklig och inte uppfyller kraven som ställs i 32 § FL.

2025-06-17 beslutar Miljö- och bygglovnämnden att avskriva anmälansärendet från vidare handläggning. Belysning av typen gatulyktstolpar och asfaltering på del av parkmark på Stjälkaskogen 1:39 bedöms inte strida mot gällande detaljplan.

2025-10-17 kommer beslut från Länsstyrelsen som upphäver nämndens beslut och återförvisar ärendet till nämnden. Länsstyrelsen bedömer att de aktuella åtgärderna (asfaltering och belysning på parkmark) strider mot den plan som gäller för området och mot bestämmelsen i 10 kap. 2 § PBL.

Förslag till beslut på sammanträdet

Skäl till beslut och bedömning

Länsstyrelsen skriver i sitt beslut 2025-10-17 att de aktuella åtgärderna (asfaltering och belysning på parkmark) strider mot den plan som gäller för området och mot bestämmelsen i 10 kap. 2 § PBL. Därför förelägger nu Miljö- och bygglovnämnden fastighetsägaren till Stjälkaskogen 1:39 att återställa marken genom att ta bort asfaltering och lyktstolpar på den del som utgör parkmark i detaljplanen

Upplysning

Om föreläggandet inte följs får byggnadsnämnden enligt 11 kap. 27 § PBL besluta att åtgärden ska genomföras på den försumliga bekostnad och hur det ska ske.

Byggnadsnämnden får ansöka om att Kronofogdemyndigheten ska besluta om handräckning för att genomföra en åtgärd. Handräckning innebär att Kronofogdemyndigheten, genom tvångsåtgärder, hjälper byggnadsnämnden att verkställa fattade beslut, enligt 11 kap. 39 § PBL.

Fastighetsägaren har fått möjlighet att yttra sig över beslutsförslaget.

Fastighetsägarens inkomna yttrande

Fastighetsägaren bestrider kommunens förslag till beslut och anför att kommunens bedömning strider mot tidigare egna beslut där schaktning, asfaltering och belysning bedömts som icke lovpliktiga. Den yta som kommunen betecknar som parkmark har aldrig anlagts eller fungerat som park och kan därför inte ligga till grund för återställningskrav.

Området är sedan länge ianspråktaget som industrimark, vilket även Mark- och miljööverdomstolen fastslagit, och åtgärderna har i flera rättsfall bedömts inte medföra betydande olägenhet. Fastighetsägaren menar att kommunens förslag dessutom saknar nödvändig utredning och därmed inte uppfyller utredningsskyldigheten. Mot denna bakgrund yrkar fastighetsägaren att inte gå vidare med förslaget och att tidigare bedömningar om att åtgärderna inte är lovpliktiga fastställs och att ärendet avslutas utan krav på åtgärd.

Byggavdelningens bemötande

Fastighetsägaren har i sitt inkomna yttrande över beslutsförslaget uppgett flertalet punkter med skäl till att denne bestrider beslutsförslaget. I punkt ett uppger fastighetsägaren att kommunens bedömning strider mot tidigare kommunala ställningstaganden och praxis. Att kommunen i tidigare beslut har angett att schaktning, asfaltering samt beläggningen inte är lovpliktiga är prövad i övre distanser och handlar om efter avgöranden inte om lovplikten i sig utan på vilka markområden i gällande detaljplan som åtgärderna utförts på. På de markområden som i detaljplan är markerat JM (mark avsett för småindustri), har det i prövningarna inte föranlett att lovplikten är felbedömd. Dock har utfallen i beslutsprövningarna gällande de markområdena med användningen ”allmän platsmark, park” berört det faktum att dessa tagits i anspråk för enskilt bruk, vilket ej är förenligt med detaljplanbestämmelsen. Med detta som bakgrund bedömer byggavdelningen att ianspråktagandet av den allmän platsmark med asfaltering samt uppsättning av beläggningstolpar sker i strid mot detaljplanens bestämmelser och ytan bör återställas.

Vidare yttrar fastighetsägaren att genomförandet av parkmark inte är uppfyllt. Detta med motiven att ytan aldrig anlagts, varit tillgänglig som park eller haft denna funktion samt att platsen är vildvuxen och igenväxt av sly.

Byggavdelningen bedömer att markens nuvarande användning och skick inte föranleder att detaljplanens juridiskt bindande markanvändning tillåter åtgärder i strid mot detta. En detaljplans bestämmelser är juridiskt bindande tills den upphävs, ändras eller ersätts av en ny detaljplan. Om en fastighetsägare önskar att nyttja sin mark i större utsträckning för annat ändamål än den beslutade gällande detaljplan bör denne ansöka om ett planbesked.

Byggavdelningen gör liknande bedömning gällande yttrandet om att parkmarken saknar faktisk funktion samt är ianspråktagen som en del av industriverksamhet. Hänvisning i yttrandet till domen P 14323-22 sidan 5, behandlar det faktum att parkeringsplatserna ianspråkta hela den kvarvarande ytan betecknad JM (småindustri) och att det inte finns yta kvar att på mark betecknat JM ordna in- och utfart till dessa. Byggavdelningen bedömer att detta inte ger skäl att ta den allmänna platsmarken i anspråk.

Angående yttrandet gällande bedömningen av om utförda åtgärder innebär en betydande olägenhet för omgivningen anser byggavdelningen att denna fråga är utredd och har inget mer att tillägga.

Byggavdelningen bedömer att ärendet har handlagts korrekt utifrån den inkomna informationen samt de beslut som meddelats av överinstanserna. Det är en allmänt erkänd rättsprincip att den som vidtar en åtgärd utan lagakraftvunnet tillstånd är skyldig att återställa förhållandena till det skick som rådde före åtgärdens genomförande.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar byggnadsnämndens beslut enligt 13 kap 3 §, PBL bifogas beslutet.

Bilagor till beslut

Situationsplan med markerade överträdelser inkom 2025-11-12

Beslutsunderlag

Fastighetsägarens synpunkter på beslutsförslaget inkom 2025-11-25

Länsstyrelsens upphävande av beslut inkom 2025-10-17

Beslutet ska skickas till

Fastighetsägaren med information om hur man överklagar beslutet + mottagningskvitto

Klagande med information om hur man överklagar beslutet + mottagningskvitto

§ 21

Diarienummer GÖMBN-2025-748

Gössäter 4:144

Ansökan om bygglov för ändrad användning av industri och lagerbyggnad till möteslokal

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Miljö- och bygglovnämnden beslutar att bygglov beviljas för ändrad användning av industri och lagerbyggnad till möteslokal.

9 kap. 57 §, Plan- och bygglagen (2010:900, PBL)

Tekniskt samråd krävs i detta ärende.

Kallelse till sammanträde för tekniskt samråd skickas till sökanden.

10 kap. 14 § PBL

Avgiften för bygglovet är **30 794** kronor, enligt fastställd taxa. Faktura sänds separat.

12 kap. 10 § PBL

Sammanfattning av ärendet

Ärendet gäller ansökan om bygglov för ändrad användning av lokaler för industri och lager till möteslokal. Byggnaden är en äldre industribyggnad där aktuella lokaler nyttjats i samband med den industriella bearbetningen av kalksten. Den nya användningen ska vara möteslokal.

Åtgärden har till stor del redan genomförts innan sökt bygglov och startbesked, vilket har utretts i tillsynsärende GÖMBN-2025-552. I tillsynsärendet beslutades det om ett lovföreläggande, vilket ligger till grund för den nu inlämnade bygglovsansökan. De tekniska egenskapskraven kommer att bevakas inför start- och slutbesked.

Förutsättningar

Fastigheten ligger utanför detaljplanerat område men inom sammanhållen bebyggelse.

Fastigheten ligger inom Riksintrasse för totalförsvar, rörligt friluftsliv, friluftsliv, naturvård, Natura2000, kulturmiljövård.

Remisser och grannhöranden

Samhällsskydd Mellersta Skaraborg har i ett yttrande skrivit: *Intressant ärende då man ändrar användning från Vk1 till Vk2(A, B eller C). Här tycker jag ni ska ta in en fullständig brandskyddsdokumentation och hålla oss uppdaterade.*

Berörda grannar har getts tillfälle att yttra sig enligt 9 kap 25 § PBL.

Inga synpunkter som motsätter sig byggnationen har inkommit.

Trafikverket har getts tillfälle att yttra sig över ansökan. Efter revidering av situationsplan gällande parkeringar samt in- och utfarter har Trafikverket godkänt utförandet.

I kommunikering med Miljö-Hälsa i Lidköping uppger miljöhandläggare att de inget har att erinra den ändrade användningen och att fastigheten 2019 uppgraderade sitt avloppssystem som förväntas klara kommande belastning.

Skäl till beslut

Den ändrade användningen av lokalen anses vara lämplig för sitt ändamål och uppfyller kraven i 2 kap och 8 kap 1-3, 6, 7, 9-13, 17 och 18 §§ PBL.

Fastigheten omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser men ligger inom sammanhållen bebyggelse.

I översiktsplanen framgår det att Götene kommun ska ta vara på och uppmuntra lokala initiativtagares vilja att utveckla landsbygden.

I fördjupad översiktsplan för Kinnekulle finns platsen och dess byggnader upptagna:

”Gamla stenhuggeriet tomma lokaler vid fd stenhuggeriet bör även fortsättningsvis kunna användas för tillfälliga evenemang inom besöksnäringen eller för någon typ av industriverksamhet. Fortsatt användning enligt nuvarande modell bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljön.”

Sammantaget görs bedömningen att åtgärden inte påverkar kulturhistoriska- eller riksintressena negativt samt går i god linje med de politiskt beslutade översiktsplanen.

Viktigt före byggstart

Lovet upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom 2 år och avslutats inom 5 år från den dag då beslutet fick laga kraft.

Bygglovets laga kraft 4 veckor efter kungörelse på kommunens anslagstavla samt 3 veckor efter att berörda sakägare har tagit del av beslutet, under förutsättning att bygglovets inte överklagas. Kungörelsen sker vanligtvis 2 arbetsdagar efter att detta beslut sänds till sökanden.

Byggnadsarbete får inte påbörjas innan byggherren har beslutat om startbesked. Om byggnationen ändå påbörjas, är byggnadsnämnden enligt lag skyldig att pröva förutsättningarna för om en sanktionsavgift ska påföras.

Upplysningar

Schaktmassor

Uppstår schaktmassor i anläggningsarbetet som behöver transporteras bort ska kontakt tas med miljöenheten. Det kan innebära att det är en anmälningsskyldig åtgärd.

Schakttillstånd för grävning schaktning och tippning krävs inom Natura 2000. Tillståndet söks hos Länsstyrelsen. Sökanden ansvarar för att söka detta tillstånd.

Ny användning av lokalerna vid fd stenhuggeriet bör vara sådan att de äldre byggnadernas karaktär och kulturhistoriska värde bevaras. Förändringar av den äldre bebyggelsen väster om vägen ska ske i samråd med antikvarisk expertis.

För verksamheter som innefattar servering av mat eller alkohol kan separata tillstånd enligt annan gällande lagstiftning krävas. Detsamma gäller om lokalen ska användas som arbetslokal, vilket kan innebära krav från arbetsmiljöverket. Sökanden ansvarar för att ansöka om och inhämta samtliga nödvändiga tillstånd.

Överprövning

Länsstyrelsen kan komma att överpröva beviljat bygglov inom Natura 2000, inom tre veckor

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse	daterad 2026-02-24
Ansökan	inkom 2025-11-13
Situationsplan	inkom 2026-01-28
Planritning	inkom 2025-12-15

Beslutet ska skickas till

Sökande (med information om hur man överklagar)

Detta beslut publiceras på kommunens anslagstavla

Meddelande om beviljat bygglov skickas till angränsande fastigheter.

Länsstyrelsen för överprövning inom Natura 2000

Blomberg 2:127

Uttagande av byggsanktionsavgift

Miljö- och bygglovnämndens beslut

Med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900 PBL) beslutar

Miljö- och bygglovnämnden att påföra

60§ PBL) betala en byggsanktionsavgift på 14 800 kronor för att ha påbörjat en åtgärd utan startbesked.

Beslut om byggsanktionsavgifter ska delges de som är avgiftsskyldiga. Avgiften måste betalas in inom två månader från det att beslutet delgetts den avgiftsskyldige. Beslut om byggsanktionsavgift får efter sista betalningsdagen verkställas som en dom som vunnit laga kraft enligt 11 kap. 59-61 §§ PBL.

Byggsanktionsavgift

14 800 kronor

Sammanfattning av ärendet

Under november månad 2025 kom det till Miljö- och bygglovnämndens kännedom via telefonsamtal med fastighetsägaren Blomberg 2:127 angående en bygglovfråga om tillbyggnad av uterum att det fanns en olovligt uppförd komplementbyggnad på fastigheten. Frågan om komplementbyggnaden kan utgöra en bygglovbefriad byggnad utreddes utifrån både Plan och bygglagen före och efter 2025-12-01. Eftersom fastigheten är belägen i ett område med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse krävs bygglov även för en komplementbyggnad enligt 9 kap. 37§ p.4 PBL. Möjligheten att ha en bygglovbefriad friggebod enligt PBL före 2025-12-01 är också redan utnyttjad eftersom ett växthus finns på fastigheten.

Miljö- och bygglovnämnden upplyste att fastighetsägaren behövde söka bygglov för det olovligen uppförda förrådet. Fastighetsägaren till Blomberg 2:127 inkom därefter med en bygglovansökan för tillbyggnad med uterum 2026-01-06, ansökan inkluderade även den redan olovligt uppförda komplementbyggnaden. Detta bygglov godkändes 2026-01-23. (Lov i efterhand för komplementbyggnaden.) I detta bygglov upplystes om att sökande eventuellt kommer få betala en sanktionsavgift för att ha påbörjat en åtgärd utan erforderliga lov och tillstånd, samt att beslut angående detta och information om hur detta beslut kan bemötas/överklagas kommer meddelas sökande.

Avgift

När någon har påbörjat en byggnation för en komplementbyggnad utan att bygglov beviljats och utan att startbesked beviljats, ska en byggsanktionsavgift uttagas enligt SFS 2011:338, kap. 9 § 6 punkt 2.

Berörd sanktionsarea blir 15 m².

Beräkningen av byggsanktionsavgiften utgår från prisbasbeloppet som gäller för det år då beslutet meddelas. Prisbasbeloppet för år 2026 är 59 200 kronor.

Byggsanktionsavgift beräknad på berörd area 15 kvm och 2026 års prisbasbelopp (59 200 kronor).

Byggsanktionsavgiften för att ha utfört en åtgärd utan att startbesked har meddelats uppgår till 14 800 kronor.

Beslut om byggsanktionsavgifter ska delges de som är avgiftsskyldiga. Avgiften måste betalas in inom två månader från det att beslutet delgetts den avgiftsskyldige. Beslut om byggsanktionsavgift får efter sista betalningsdagen verkställas som en dom som vunnit laga kraft enligt 11 kap. 59-61 §§ PBL.

Beslutsförslaget har kommunicerats med fastighetsägarna till Blomberg 2:127 2026-02-09.

Fastighetsägarna har haft möjlighet att inkomma med synpunkter på beslutsförslaget senast 2026-02-15.

Fastighetsägaren inkom med synpunkter på beslutsförslaget 2026-02-09. Fastighetsägaren skriver att denne ”kan bara konstatera att avgiften var hög i förhållande till vad bygglovet kostade för komplementbyggnaden (2877:-) Jag kan tycka att avgiften borde vara runt bygglovet x2.”

Skäl till beslut och bedömning

Komplementbyggnaden är uppförd utan giltigt startbesked. En sanktionsavgift skall därför utdömas oavsett om lov medgivits i efterhand enligt 9 kap. 6§ p.2 PBF.

Sanktionsavgift bör utdömas.

Upplysningar

Byggsanktionsavgifter

Skyldigheten att besluta om sanktionsavgift framgår av plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt 11 kap. 51 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut om någon bryter mot en bestämmelse i 8–10 kap. eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av någon av bestämmelserna i 16 kap. 2-10 §§ eller mot en bestämmelse i en EU-förordning om krav på byggnadsverk eller byggprodukter, ska tillsynsmyndigheten ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 12 §.

Byggsanktionsavgiften beräknas enligt bestämmelserna i 9 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

Undantag och nedsättning

Enligt 11 kap. 53 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Avgiften behöver dock inte tas ut om det är oskäligt med hänsyn till

1. att den avgiftsskyldige på grund av sjukdom inte har förmått att själv eller genom någon annan fullgöra sin skyldighet,
2. att överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige inte har kunnat eller bort förutse eller kunnat påverka, eller
3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa.

Vidare anges i 11 kap. 53 a § PBL att en byggsanktionsavgift får i ett enskilt fall sättas ned om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som har begåtts. Avgiften får sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid prövningen enligt första stycket ska det särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art. Lag (2013:307).

I 9 kap. 3 a § punkt 2 PBF framgår att om en byggsanktionsavgift ska tas ut på grund av att den avgiftsskyldige har påbörjat en åtgärd eller en del av en åtgärd innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked som omfattar den åtgärden eller delen, eller innan den tidpunkt som byggnadsnämnden enligt 10 kap. 24 § 6 plan- och bygglagen (2010:900) i ett startbesked har angett att åtgärden får påbörjas, ska avgiften bestämmas till hälften av det belopp som annars följer av detta kapitel om den avgiftsskyldige när åtgärden eller delen påbörjades

1. hade fått bygglov för åtgärden, eller
2. hade fullgjort skyldigheten att anmäla åtgärden.

Förordning (2022:910)

Rättelse

Enligt 11 kap. 54 § PBL ska en byggsanktionsavgift inte tas ut om rättelse sker innan frågan om sanktion eller ingripande enligt detta kapitel har tagits upp till överläggning vid ett sammanträde med tillsynsmyndigheten.

Det finns en möjlighet att undvika byggsanktionsavgift genom att ta bort det som har gjorts olovligt.

Beslutsunderlag

Översiktskarta

Flygfoto (2024) över fastigheten Blomberg 2:127

Beräkning byggsanktionsavgift

Beslutet ska skickas till

Fastighetsägarna till Blomberg 2:127 med delgivningskvitto samt hur man överklagar

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: LIV IRENE GERDING

Date: 2026-02-26 09:14:00

BankID refno: 019c9902-d635-7627-8f65-d81f698e4ac9

Liv Gerding

Signed by: MATS ERIK GÖSTA LARSSON

Date: 2026-02-26 09:48:53

BankID refno: 019c9922-a93f-7457-a405-224fc784d1ba

Mats Larsson